

Virksomhedscertificeringsordning for statikere

Til: Social- og Boligminister, Sophie Hæstorp Andersen
Fra: Foreningen af Rådgivende Ingeniører, FRI, Adm. Dir. Henrik Garver

Virksomhedscertificeringsordning for statikere

Manglen på certificerede statikere skaber flaskehalse i byggeriets værdikæde, der medfører uhensigtsmæssige byggeprocesser, forsinkelser, utilfredse kunder, både blandt de mindre "ikke-professionelle" bygherrer, de private borgere, og hos de større og typisk mere professionelle bygherrer. Det skaber også utilfredsstillende arbejdsvilkår for de certificerede og deres virksomheder.

Det er særligt certificerede statikere i de høje klasser, der mangler, hvilket påvirker de komplicerede og store byggerier og de byggerier som kræver innovative (og grønne) løsninger. Manglen på certificerede statikere påvirker dog også de mindre projekter og renoveringer, hvor det skaber flaskehalse, forsinkelser og fordyrelser i byggeprocessen.

Foreningen af Rådgivende Ingeniører (FRI) foreslår derfor følgende løsninger for at afhjælpe udfordringerne:

- 1. Virksomhedscertificeringsordning:** FRI foreslår at indføre en virksomhedscertificeringsordning for statikområdet parallelt med den nuværende personcertificering. Dette vil give større fleksibilitet og lavere certificeringsomkostninger. Virksomheder skal have et godkendt kvalitetsledelsessystem eller ISO-certificering, og godkendte, kvalificerede statikere skal udføre specifikke opgaver.
- 2. Adskillelse af certificeringsregler for brand og konstruktion:** FRI foreslår at adskille reglerne for certificering af brand og konstruktion, da de to fag er fundamentalt forskellige. Brandrådgivere fungerer som paraplyfunktioner, der sætter overordnede sikkerhedskrav, mens statikere arbejder i detaljerne med konstruktionernes funktion. Denne adskillelse vil forenkle reglerne og reducere frustrationer og uhensigtsmæssige processer.

Virksomhedscertificeringsordningen

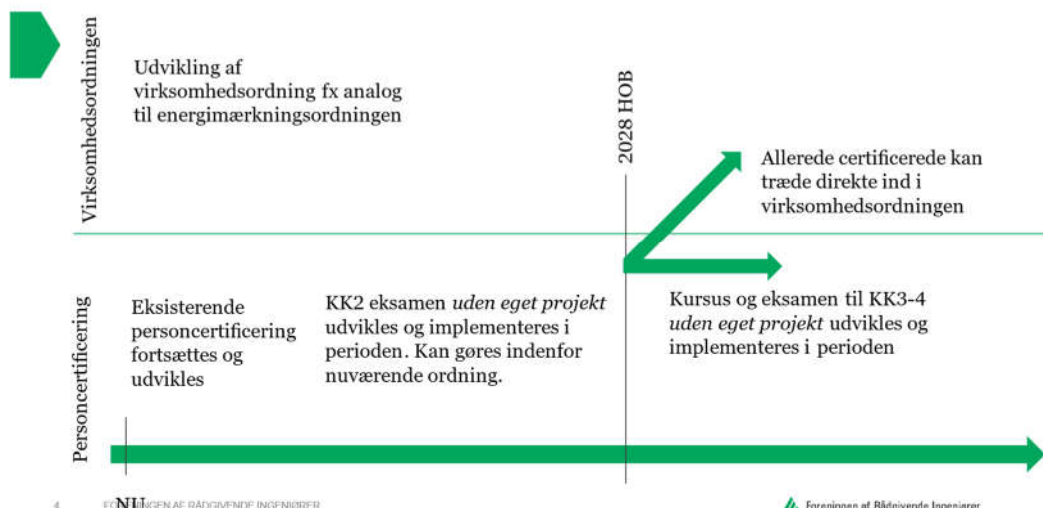
Hovedprincip i virksomhedsordning for statikere*



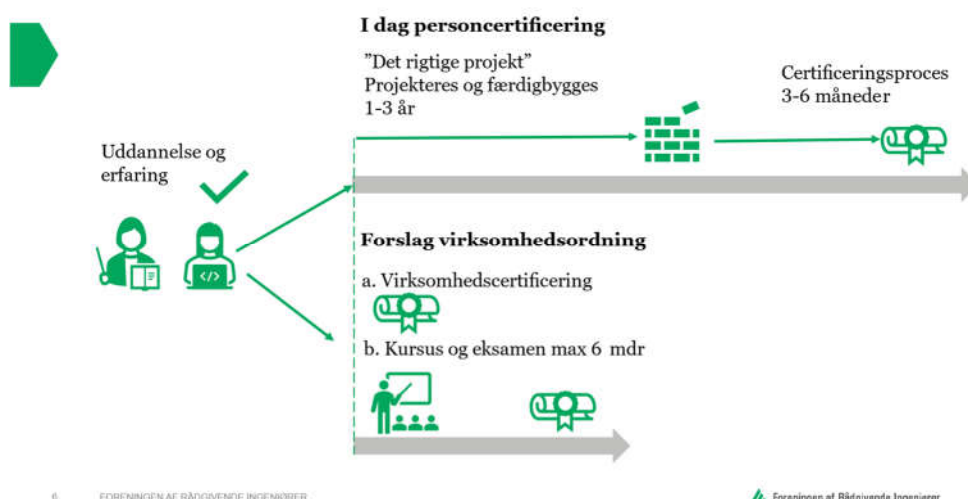
* Inspiration fra Energimærkningsordningen fx <https://ens.dk/analyser-og-statistik/energikonsulenter>

Forslaget er inspireret af energimærkningsordningen, hvor man kombinerer virksomhedscertificering med godkendelse af personer, som har viden og erfaring til at udføre de specifikke arbejdsopgaver. Virksomhederne skal have et godkendt kvalitetsledelsessystem eller ISO-certificering forankret hos ledelsen. De, der udfører de specifikke arbejdsopgaver, skal være certificerede statikere eller godkendte personer med den nødvendige uddannelse og erfaring. Der gennemføres interne kontroller og årlige eksterne audits for at sikre kvaliteten af procedurer og projekter.

Et kritikpunkt i den nuværende ordning er at de personligt certificerede statikere, typisk udfra et forsigtighedsprincip, agerer konservativt i deres virke. Med en virksomhedsordning med virksomhederne som garanter for den statiske sikkerhed vil man kunne etablere en mere fleksibel ordning. Virksomhedernes står inde for den nødvendige statiske sikkerhed overfor kunderne, men der vil samtidig kunne indbygges større muligheder for at udnytte den faglige viden hos de certificerede personer. Dermed bliver ordningen mere fleksibel, en fleksibilitet, som især er tiltrængt i forbindelse med renovering og transformation, men også når man arbejder med nye eller grønne metoder. Hvor kontroller i dag alene fokuserer på virket, altså har man dokumenteret korrekt, bør kontroller i virksomhedsordningen være af såvel projekters kvalitet (sikkerhed) som kvalitetssystemets overholdelse (ensartethed).



Personer, der ønsker at fungere under den nye ordning, skal dokumentere formel uddannelse og erfaring med projektering inden for deres arbejdsområde. Der bør være flere niveauer af personcertificering, afhængig af kompleksiteten og risikoen ved det aktuelle byggeri.



På trods af de nuværende problemer i ordningen er der også gode elementer, som bør bevares i den nye ordning.

Manglen på certificerede statikere skyldes blandt andet lang certificeringstid og uklare regler. En virksomhedsordning vil supplere personordningen og give større fleksibilitet og lavere omkostninger for virksomheder og bygherrer. Certificerede personer skal gennemgå et kursus med eksamen i stedet for at vente

på et "egnet" projekt. Allerede certificerede personer kan umiddelbart træde ind i den nye ordning.

Konstruktioner er kritiske og kvaliteten er afgørende for sikkerheden. Professionelle firmaer med ansvar forankret i ledelsen vil tage kvaliteten seriøst.

Hvor stor er manglen på certificerede statikere?

Der findes i dag ikke et entydigt tal for manglen på certificerede statikere. FRI's vurdering, på baggrund af dialog med de rådgivende ingeniørvirksomheder i Danmark er, at der burde være dobbelt så mange certificerede i de høje klasser, for dels at kunne dække behovet (efterspørgslen i markedet), og dels at gøre det attraktivt for de certificerede at arbejde som certificeret.

Når der er flere certificerede, vil det give den enkelte certificerede rådgiver mulighed for, i højere grad, at kunne deltage i designprocessen (projekteringen) af bygninger fremfor udelukkende at kontrollere det, andre har designet.

Denne vurdering tager ikke højde for de ændringer, som blev indført pr. 1. januar 2025, hvor de certificerede, ikke længere skal kontrollere de udførendes kvalitetsdokumentation.

Hvad med sikkerhed?

Både brand og konstruktion er fag, som, hvis de ikke lever op til den nødvendige kvalitet, vil udgøre en risiko for menneskeliv. Dette var også begrundelsen for, at der i første omgang blev vedtaget en certificeringsordning.

Der er ingen tvivl om, at de certificerede, som med deres personlige certificering står for at kontrollere, projekttere og efterfølgende kontrollere, at entreprenører på byggepladsen har underskrevet erklæringer om disses gennemførte kvalitetskontroller, tager deres ansvar seriøst.

Jf Social og Boligstyrelsens evaluering af certificeringsordningen ses det som et positivt resultat, at ordningen har bidraget til mere ensartet kravsefterlevelse og bedre dokumentation. Det begge er forhold, som er en forudsætning for effektive og smidige ombygninger og renoveringer i fremtiden – og en grundlæggende forudsætning for en klimabevidst bygningsmasse.

Med en mere fleksibel virksomhedsordning og med certificerede virksomheder i front; og med kompetente og kvalificerede personer, vil det være muligt at udnytte kravsefterlevelsen til evt. at lempe sikkerhedsfaktorerne i lovgivningen uden at sætte sikkerheden over styr.

Opdeling af brand og konstruktion

Et grundlæggende problem siden opstarten af certificeringsordningen for brand og konstruktion er, at de to fag behandles samlet. Brand og konstruktion er som fag grundlæggende forskellige. En brandrådgiver fungerer som en paraplyfunktion, der sætter overordnede sikkerhedskrav, som de øvrige parter skal sikre, er overholdt. Modsat er statikerne helt nede i detaljerne om konstruktionernes måde at fungere på.

At de to fag er presset ned i samme metoder, medfører frustration og uhenigtsmæssige processer. FRI foreslår derfor, at de to fag (de to certificeringsordninger) behandles separat, hvilket vil kunne føre til mere smidige processer og forenkle reglerne.

Det bør desuden bemærkes, at certificeringsordningen for brand har kørt længere og fungerer bedre end for statik. Der er stadig mangel på certificerede i de høje klasser, men her er udfordringerne andre. Fra Foreningen af Rådgivende Ingeniører vil vi derfor anbefale, at man i første omgang, laver en virksomhedsordning alene for konstruktioner.

Andre forhold, som også bør ses efter

Gode sunde og sikre bygninger er en prioritet for FRI og vi vil gerne bidrage til at lovgivningen omkring byggeriet balancerer alle de forhold, som er relevante for at vi får sikre, sunde bygninger, der ikke bruger vores knappe ressourcer unødigt.

Som SBSTs undersøgelse af certificeringsordningerne viser, så skyldes udfordringerne med certificeringsordningerne ikke alene certificeringsordningen, men i lige så høj grad de krav, der stilles i Bygningsreglementet. Vejledninger, EU-regulering, standarder, Eurocodes og i det hele taget hele regelværket omkring vores byggeri er også dele af en kompleks byggeproces. Ikke at alle udfordringer er løst med en virksomhedscertificeringsordning. Uklare regler; regler, der giver mening i et fag men er kontraktproduktivt i et andet; varierende opdateringsfrekvenser af vejledninger er blot et par udfordringer. Udfordringer i forbindelse med ombygninger, renovering og mindre ændringer fylder meget i frustrationsbilledet, men en del historier er vandrehistorier, som stammer tilbage fra ordningens begyndelse. Byggeri består af komplekse sammenhænge, som er et fag, som kan gøres lettere eller sværere gennem både kravstillelse og målgruppeorientering.

Fra Foreningen af Rådgivende Ingeniørers side vil vi naturligvis meget gerne bidrage til at løse alle udfordringerne i byggeriet – både med ingeniørernes faglige viden og med viden om de strukturer og processer, som bliver resultatet heraf.